

Recession Core

Under Stockholm stora konst- och mässbaluns så är det köparna och pr-byråerna som dikterar villkoren.

Av Nora Arrhenius Hagdahl 16.05.25 Rapport

Fabian Bergmark Näsman's fontän på Blå Portens innergård, intill Liljevalchs, är en del av Market Extended. Med tillstånd från konstnären och Coulisse Gallery. Foto: Erica Wessman.

I måndags slog Stockholm Art Week upp dörrarna med despotisk dekadens – champangemingel på självaste Nationalmuseum, ett uppköp vad gäller kulturkredd från förra årets pressfrulle på Soho House. Efter att ha behövt förklara vem jag är för en minderårig entrévärdspraktikant, i ett farsartat pr-eventskenario, vallas jag in i vad som bokstavligen ramas in som ett «radikalt välkomnande». Vit text på svart skärm i hörnet i entrén: «This is a radical welcome». Jahaja. I installationen av gruppen Third Culture Kids har svarta ungdomar placerats som statyer på fyra blaffiga podier – en läser poesi, en annan spelar ståbas, de andra bara står, och bryter av mot det annars kritvita myllret av gäster nedanför.

Speciellt radikalt känns det inte, snarare signalerar allt en trygg, performativ antirasism, där den större frågan om representation i konstvärlden reduceras till en raffigt paketerad mångfaldsgest. Det rimmar väl med det syfte som landshövding Lindgren i invigningstalet tillskriver konsten: att vara för alla, och stå i demokratins och inkluderingens tjänst.

Stockholm Art Week invigdes med ett «radikalt välkomnande» av Third Culture Kids på Nationalmuseum. Bild: Stockholm Art Week.

Det är omöjligt att ta sig igenom Stockholm Art Week, schemalagt till mättnadens yttersta gräns, utan att börja grubbla kring de stora frågorna: Vad är det samtidskonsten ska vara och göra med oss stackars människor? För vem görs den? Och av vem? Med över 60 deltagande institutioner, gallerier och andra arrangörer – där även klädbutiker och yogastudior har letat sig in i programmet – plus en mässa där 51 gallerier med över 150 konstnärer knycklats in på Liljevalchs, har jag vid veckans slut hunnit gå på fler vernissager, visningar och annat kulturtjafs än jag kan räkna och känner mig syndigt översållad med intryck.

Bilden av en pågående maktförskjutning i det svenska konstlivet dröjer sig kvar, en där vi rör oss mer och mer från konstnärlig kompetens till ett slags målgruppsorienterat kommersiellt klenmod. Och där agendan tycks

dikteras inte så mycket av konstnärer, curatorer eller konstkritiker som av småsamlare, pr-byråer och eventproducenter.

Veckan börjar svagt med ytterligare ett vinmingel plus dj och några smältande isberg av Bigert & Bergström på den kreativa studion Double Space. Därefter tar jag mig på onsdagen till Hudiksvallsgatan och det som en gång var navet i Stockholms galleriscen, men där det idag bara ligger ett litet gäng gallerier, och visst känns det lite spökigt.

Larsen Warner huserar tillfälligt i Nordenhakes gamla lokaler och visar en stor soloutställning med den nyupptäckta tillika döda kvinnliga målaren Iria Leino. Mängder av sofistikerat abstrakt måleri hänger i raka rader på alla galleriets väggar. Målningarna är uppfriskande i sin materialitet jämfört med det enplaniga och fotogeniska måleri som jag blivit van att se hos de yngre gallerierna i stan. Samtidigt känns det cyniskt säljbart, som en förlängning av mässbåset på Market där galleriet presenterar samma konstnär. Som Helen Korpak skrev om Helsingforsgalleriet Forsbloms utställning med Leino häromveckan: Sälj grej med död tjej.

Larsen Warner visar den finska målaren Iria Leino (1932–2022) både på Market och i en utställning i Nordenhakes gamla lokaler. Foto: Jean-Baptiste Béranger.

Hos Cecilia Hillströms galleri badar hela utställningssalen i ett futuristiskt blått ljus och ett mäktigt ljudlandskap. Det är den israeliska konstnären Yael Bartanas verk *Farewell*, som visades i Tysklands paviljong på Venedigbiennalen 2024, som nu landat i Sverige. I utställningen presenteras rymdskeppet som en projektionsyta för messianska förhoppningar om utopin, och visst är det visuellt slående. I det bombastiska videoverket, projicerat över en hel vägg, dansar människor i vita klänningar en slags rituell hejdådans under månens ljus, samtidigt som vi rör oss ute i rymden, på generationsrymdskeppet Light to the Nations, som också presenteras som modell i utställningen.

Även om *Farewell* är ett komplext verk som rör sig mellan judisk mystik, science fiction och nationalstatens territoriella logik så är det svårt att inte notera friktionen mellan verkets spekulativa utgångspunkt och dess samtidspolitiska kontext. Föreställningen om en utopisk, judisk koloni i rymden – framburen som möjlig horisont i en tid präglad av Israels pågående folkmord i Gaza – framstår kontextblind, speciellt när den iscensätts genom ett VR-verk där besökaren får vandra runt bland apelsinplockande robotar och fritt betande kossor. Det är en vision som kretsar kring tillflykt, men som i detta politiska nu snarare etablerar en symbolisk distans – en rörelse ut i rymden bort från jordens materiella förutsättningar, där mycket har hänt sedan verket visades för första gången 2024.

Konstveckans huvudnummer, Market Art Fair tar både Liljevalchs gamla del och det nybyggda betongannexet i anspråk. Här känns konstlivet istället kidnappat av borgerligt samlande med bås efter bås fullt av landskapsmåleri. Hos Roger Metto på Galleri Thomassen, Niklas Delin på Saskia Neuman, Anja Fredell på Hedenius och Petra Cortright på Brigade, för att nämna några, framställs den sublima naturen som artig. I en tid då landskapet själv tycks befinna sig i akut upplösning blir även dessa bilder ett slags estetiska reträtter.

Anja Fredell hos Galleri Hedenius är en av många konstnärer på Market som framställer naturen som artig. Foto: Jean-Baptiste Béranger.

Det vilar ett slags lågmält konsensus över hela Liljevalchs: när ekonomin vacklar, säljer måleriet. Det känns recession core. Den dominerande känslan är att konstvärlden har abdikerat från sin egen värderingsförmåga – med beklämmande få experimentella eller genuint